

«Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ
Директорлар кеңесінің
2024 жылғы «09» тамыздағы № 14 шешіміне
№ 19 қосымша

**«Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының
Ішкі аудит қызметі туралы ереже**

Астана қ. «___» _____ 2024 ж.

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Ішкі аудит қызметі туралы ереже
ІНҚ иесі	Ішкі аудит қызметі
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	ІНҚ «Ішкі портал» желілік дискісіне орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы жіберу
Енгізілген өзгерістер мен толықтырулар:	
_____	«_____» _____ 20__ ж. № ____
_____ шешімге сәйкес өзгерістер мен толықтырулар енгізілді	

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	Ошибка! Закладка не определена.
2-тарау. ІАҚ ұйымдық дәрежесі	Ошибка! Закладка не определена.
3-тарау. ІАҚ миссиясы мен мақсаттары	Ошибка! Закладка не определена.
4-тарау. ІАҚ міндеттері мен функциялары	Ошибка! Закладка не определена.
5-тарау. ІАҚ міндеттері	Ошибка! Закладка не определена.
6-тарау. ІАҚ құқықтары	Ошибка! Закладка не определена.
7-тарау. ІАҚ жауапкершілігі, ІАҚ қызметінің шектеулері және қызметін бағалау	Ошибка! Закладка не определена.
8-тарау. ІАҚ жұмысын жоспарлау және оның есептері.....	Ошибка! Закладка не определена.
9-тарау. ІАҚ органдармен, комитеттермен және бөлімшелермен өзара әрекеттестігі	Ошибка! Закладка не определена.
10-тарау. Қорытынды ережелер	Ошибка! Закладка не определена.
1-қосымша	Ошибка! Закладка не определена.
2-қосымша	Ошибка! Закладка не определена.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Ішкі аудит қызметі туралы ереже (бұдан әрі – Ереже) «Қазақстанның Экспорттық – кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының (бұдан әрі-Қоғам) Ішкі аудит қызметінің (бұдан әрі – ІАҚ) мәртебесін, миссиясын, міндеттерін, функцияларын, міндеттерін, жауапкершілігі мен құқықтарын айқындайды, оның басшысының (бұдан әрі – ІАҚБ) және мүшелерінің (бұдан әрі бірлесіп - ІАҚ қызметкерлері) біліктілігіне, есептілікті қалыптастыруға қойылатын талаптарды, сондай-ақ ІАҚ-ның Қоғамның өзге органдарымен және олардың комитеттерімен, «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (бұдан әрі-Холдинг), құрылымдық бөлімшелермен және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау тәртібін белгілейді.

2. Осы Ережеде пайдаланылатын ұғымдардың мағынасы Қазақстан Республикасының заңнамасында, Ішкі аудиторлар институтының ішкі аудиттің кәсіби практикасының халықаралық негіздерінде (бұдан әрі - ІАҚПХН), Қоғамның Жарғысы мен ішкі құжаттарында айқындалған ұғымдармен бірдей.

3. ІАҚ – ішкі аудитті жүзеге асыратын қоғамның органы (ІАҚПХН анықтамасына сәйкес) - ұйымның жұмысын жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру жөніндегі қызмет. Ішкі аудит ұйымға тәуекелдерді басқару, бақылау және корпоративтік басқару процестерін бағалау мен тиімділігін арттыруға жүйелі және дәйекті тәсілді қолдана отырып, алға қойған мақсаттарына жетуге көмектеседі.

4. ІАҚ өз қызметін жүзеге асыру кезінде мыналарды басшылыққа алады:

1) Қазақстан Республикасының заңнамасымен, Жарғымен, Қоғам органдарының шешімдерімен, осы Ережемен және Қоғамның басқа да ішкі құжаттары;

2) құрамдас элементтері ішкі аудиттің анықтамасы, миссиясы, кәсіптік практикасының негізгі қағидаттары, ішкі аудиторлардың әдеп кодексі (бұдан әрі – Әдеп кодексі), Ішкі аудиттің халықаралық кәсіптік стандарттары (бұдан әрі – Стандарттар) болып табылатын ІАҚПХН.

5. ІАҚ қызметкерлерінің біліктілік талаптары, лауазымдық міндеттері, құқықтары мен жауапкершілігі осы Ереженің 1-2-қосымшаларына сәйкес лауазымдық нұсқаулықтарда айқындалған.

6. ІАҚ қызметкерлеріне әлеуметтік қолдау, өтемақы төлемдері, демалыс төлемдері және жеңілдіктер қоғамның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

7. ІАҚ қызметкерлерімен еңбек шарты Директорлар кеңесінің шешімі негізінде Қоғамның атқарушы органының (бұдан әрі - Атқарушы орган) басшысы Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес жасалады және бұзылады.

2-тарау. ІАҚ ұйымдық мәртебесі

8. ІАҚ Қоғамда ішкі аудитті ұйымдастыруды және жүзеге асыруды қамтамасыз етеді, Директорлар кеңесіне тікелей ұйымдық бағынысты және функционалдық есеп береді.

9. Директорлар кеңесінің Аудит комитеті (бұдан әрі-Аудит комитеті) ІАҚ қызметін Аудит комитетінің қызметін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес орналастыруды жүзеге асырады. Қоғамда Аудит комитеті болмаған жағдайда оның функцияларын тікелей Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

10. Ішкі аудит қызметін ұйымдастыру мақсатында ІАҚ Директорлар кеңесі қабылдаған шешімдер, ІАҚ қызметіне қатысты тиісті өкімдер негізінде ІАҚ қызметкерлерінің тиісті еңбек жағдайларын, еңбегіне ақы төлеуді, басылымды қамтамасыз ететін атқарушы органға әкімшілік бағынады; ІАҚ есептерін алу (аудиторлық тапсырмаларды орындау нәтижелері бойынша аудиторлық есептер); еңбек тәртібінің сақталуын бақылау; іссапарларға, демалыстарға бұйрықтарды ресімдеу, сондай-ақ осы Ережеге және Қоғамның басқа да нормативтік құжаттарына сәйкес ІАҚ мәртебесіне қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер).

Атқарушы орган ІАҚ тәуелсіздігі мен объективтілігіне ықпал ету үшін әкімшілік жетекшілікті пайдаланбауға тиіс.

11. Директорлар кеңесі ІАҚ құжаттарын (жобаларын) қарау нәтижелері бойынша және олар бойынша Аудит комитетінің тиісті ұсынымдарын ескере отырып мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:

1) ІАҚ туралы ережені және ІАҚ әдіснамалық құжаттарын (саясаттар, қағидалар, әдістемелер, рәсімдер) бекітеді;

2) аудит салаларының картасын бекітеді;

3) ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарын және ішкі аудит бағдарламасын бекітеді;

4) ІАҚ қызметі туралы мерзімді (тоқсандық және жылдық) есептерді, ІАҚ қызметінің басқа да мәселелері бойынша ақпаратты, оның ішінде Директорлар кеңесінің, Аудит комитетінің ІАҚБ-мен (Атқарушы орган мүшелерінің қатысуынсыз) кездесулерінде бекітеді, сондай-ақ ішкі аудиттің ұйымдық тәуелсіздігінің жыл сайынғы растамасын алады;

5) ішкі аудит қызметі қызметінің сапасын ішкі бағалау нәтижелері бойынша есепті бекітеді;

6) атқарушы органнан және ІАҚБ-дан өз функциялары мен міндеттерін орындау қабілетіне әсер етуі мүмкін өкілеттік шектеулері немесе бюджеттік шектеулер туралы ақпарат сұрайды;

7) ішкі аудит қызметтерінің сыртқы жеткізушілерін және жекелеген салалар бойынша тарту қажеттілігі туралы шешім қабылдайды;

8) ІАҚ жұмыс тәртібін, ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу, сыйақы беру мөлшері мен шарттарын, ІАҚ өкілеттік мерзімі мен сандық құрамын, ІАҚ қызметкерлерінің өкілеттік мерзімін айқындайды. ІАҚ қызметкерлерінің өкілеттік мерзімі, егер Директорлар кеңесінің шешімімен өзгеше айқындалмаса, ІАҚ өкілеттік мерзімімен сәйкес келеді.

ІАҚ басшысы мен қызметкерлері Қоғамның ішкі құжатында белгіленген тәртіппен мерзімге тағайындалады;

9) ІАҚ қызметкерлерін тағайындайды, сондай-ақ олардың өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтатады;

10) қызметтің негізгі көрсеткіштерін бекітеді;

11) ІАҚ қызметкерлерін кәсіптік оқыту жоспарын бекітеді;

12) ІАҚ міндеттері мен функцияларын іске асыруды қаржылық қамтамасыз етуге, сондай-ақ ІАҚ қызметкерлерін аудит, ішкі бақылау және/немесе Қоғам қызметінің өзге де мәселелері бойынша оқытуға арналған ІАҚ бюджетін (жеке немесе қоғамның жалпы бюджеті шеңберінде) бекітеді.

3-тарау. ІАҚ миссиясы мен мақсаттары

12. ІАҚ миссиясы тәуекелге бағдарланған тәсіл негізінде объективті ішкі аудит жүргізу, ұсыныстар беру және білім алмасу арқылы ұйымның құнын сақтау және арттыру болып табылады.

13. ІАҚ қызметінің негізгі мақсаты Қоғамның қаржы-шаруашылық қызметіне бақылауды жүзеге асыру және директорлар Кеңесіне Қоғамның қызметін жетілдіруге және қоғамды басқару тиімділігін арттыруға, оның ішінде Директорлар кеңесі мен осы Ережеде айқындалған өкілеттіктерге сәйкес қоғамдағы тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін арттыруға бағытталған тәуелсіз ақылға қонымды кепілдіктер мен консультациялар беру болып табылады.

14. ІАҚ келесі салаларда ақылға қонымды кепілдіктер береді:

1) ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару, Корпоративтік басқару жүйелерінің тиімділігі;

2) Қоғамның ішкі саясатының, құжаттары мен процестерінің тиімділігі;

3) қолданылатын ақпараттық жүйелердің тиімділігі, қауіпсіздігі және сапасы.

15. ІАҚ тәуелсіз бағалауды жүзеге асыру, жүйелердің, процестер мен ақпараттың сенімділігі мен тиімділігі туралы тәуелсіз пікір білдіру мақсатында аудиторлық дәлелдемелерге объективті талдау жүргізеді.

16. ІАҚ өзіне жүктелген міндеттер мен функцияларды тиісінше орындау, объективті және бейтарап пайымдауларды қамтамасыз ету мақсатында атқарушы орган мүшелерінің және өзге де адамдардың ықпалына тәуелсіз болуға тиіс.

17. Атқарушы орган мүшелерінің және өзге де тұлғалардың қатысушыларды (субъектілерді), заттарды (объектілерді), аудит көлемі мен кезеңдерін айқындау, аудиторлық тапсырмаларды жоспарлау және орындау, өз қызметінің нәтижелері туралы ІАҚ есептерін қалыптастыру және ұсыну процестеріне араласуына жол берілмейді.

18. Өз функцияларын орындау процесінде тәуелсіздік және объективтілік қағидаттарын сақтау мақсатында ІАҚ қызметкерлері ішкі аудитті жүзеге асыру кезінде кейіннен тексерілуі (бағалануы) мүмкін қандай да бір қызмет түрлеріне тартылмауға және/немесе олар аудит жүргізілетін кезең ішінде жүзеге асырған процестердің (функциялардың) аудитімен айналыспауға тиіс. ІАҚ консультациялық аудиттің сипаты объективтілікке әсер етпейтін, ал орындау үшін еңбек ресурстарын бөлу кезінде жеке объективтілікті қамтамасыз ету көзделген жағдайда, консультациялық аудит бұрын орындалған салаларда кепілдіктер беру жөніндегі аудиторлық тапсырмаларды орындай алады.

4-тарау. ІАҚ міндеттері мен функциялары

19. ІАҚ негізгі міндеттері аудиторлық тапсырмалар мен консультациялар шеңберінде талдау және бағалау жүргізу болып табылады:

1) ішкі бақылау жүйесінің сенімділігі мен тиімділігі;
2) тәуекелдерді басқару жүйесінің сенімділігі мен тиімділігі;
3) стандарттан тыс және төтенше жағдайлар туындаған жағдайда Қоғам қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз етуге және (немесе) қызметін қалпына келтіруге бағытталған іс-қимыл жоспарына сәйкес стандарттан тыс және төтенше жағдайлар болған жағдайда қабылданған шараларды ескере отырып, дерекқорлардың тұтастығын және оларды рұқсатсыз қол жеткізуден және (немесе) пайдаланудан қорғауды бақылауды қоса алғанда, ақпараттық технологиялар және ақпараттық қауіпсіздік жүйелерінің тиімділігі;

4) бухгалтерлік есеп жүйесінің дұрыстығы, толықтығы, объективтілігі және қоғамның қаржылық есептілігі мен басқа да ақпаратының сенімділігі, сондай-ақ ішкі және сыртқы пайдаланушыларға осындай ақпаратты (жоспарлар мен есептілікті) сәйкестендіру, өлшеу, жіктеу және ұсыну үшін пайдаланылатын қағидаларды (қағидаттарды, әдістерді) бағалау;

5) ресурстарды және мүліктің (активтердің) сақталуын қамтамасыз етудің қолданылатын әдістерін (тәсілдерін) пайдаланудың ұтымдылығы мен тиімділігі;

6) жасалатын операциялар мен мәмілелердің экономикалық орындылығы мен тиімділігі;

7) Қазақстан Республикасы заңнамасының, Қоғамның ішкі саясаты мен өзге де құжаттарының талаптарын, сондай-ақ осы талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін құрылған және қолданылатын жүйелер мен рәсімдердің тиімділігін сақтау (комплаенс-бақылау);

8) қоғам органдарының шешімдерін және уәкілетті (қадағалау) мемлекеттік органдардың нұсқамаларын (ұсыныстарын) орындау;

9) Қоғамның құрылымдық бөлімшелері жүзеге асыратын бизнес-процестердің жеткіліктілігі және / немесе тиімділігі, Қоғамның стратегиялық мақсаттары шеңберінде олардың алдына қойылған міндеттерге қол жеткізу үшін шаралар;

10) корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігі және оны жетілдіру процесі, корпоративтік басқарудың қабылданған қағидаттарын, тиісті этикалық стандарттар мен құндылықтарды сақтау.

20. Негізгі міндеттерге сәйкес ІАҚ белгіленген тәртіппен келесі функцияларды орындайды:

1) жыл сайын қоғамның тәуекелдерін басқару және/немесе тәуекелдерді дербес бағалау жүйесінің деректері негізінде алдағы күнтізбелік жылға Қоғамның тәуекелдерін, стратегиялық міндеттерін ескере отырып, Қоғам қызметінің ішкі аудитінің басымдықтарын айқындайтын жылдық аудиторлық жоспар әзірлейді және оны Аудит комитет алдын ала қараған Директорлар кеңесінің қарауына және бекітуіне ұсынады;

2) ІАҚ негізгі міндеттеріне сәйкес аудиторлық тапсырмаларды орындайды;

3) есепті кезеңнің (тоқсанның, жылдың) қорытындылары бойынша Аудит комитеті алдын ала қараған ІАҚ қызметі туралы есепті Директорлар кеңесіне қарауға және бекітуге үнемі ұсынады;

4) Қоғамның Холдингтің, сыртқы аудитордың және белгіленген тәртіппен қабылданған өзге де тексеруші мемлекеттік органдардың ұсынымдарын/нұсқамаларын орындауына мониторингті жүзеге асырады, сондай-ақ мерзімді есептер шеңберінде директорлар Кеңесіне түзету іс-шараларының орындалу барысы мен сапасы туралы ақпарат береді;

5) Қоғамның белгіленген тәртіппен берілген және қабылданған ІАҚ ұсынымдарын орындау мониторингін жүзеге асырады, сондай-ақ мерзімді есептер шеңберінде Директорлар кеңесіне (қажет болған жағдайда Басқармамен бірлесіп) жүргізілген аудиттердің нәтижелері бойынша және/немесе ІАҚ ұсынымдары бойынша Басқарма бекіткен түзету іс-шараларының (алдын алу іс-қимылдарының) орындалу барысы мен сапасы туралы ақпарат береді;

6) ІАҚ құзыреті шегінде Холдингпен, сыртқы аудиторлармен және мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды, ал қажет болған жағдайда сыртқы аудиторлар, тәуелсіз бағалаушылар және / немесе консультанттар жүргізетін аудит, бағалау, талдау процестеріне қатысады;

7) ішкі және сыртқы тексерулердің нәтижелерін жинақтайды және талдайды, ішкі бақылау жүйесін бағалау мақсатында тексеру барысында анықталған Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің жұмысындағы бұзушылықтарды, қателіктер мен олқылықтарды жүйелейді;

8) алаяқтық тәуекелдерін және Қоғамның алаяқтық тәуекелін қалай басқаратынын бағалайды;

9) ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша шағымдарды, хаттарды, өтініштерді қарайды;

10) өз құзыреті шегінде консультант ретінде олардың нормативтік актілердің талаптарына сәйкестігін, ішкі бақылаудың көзделген рәсімдерінің орындылығын, жеткіліктілігі мен тиімділігін бағалау үшін ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын қарауға қатысады (консультациялық қызметтер - ІАҚ басқарушылық шешімдер қабылдауды қоспағанда, ІАҚ тәуелсіздігі мен объективтілігін сақтай отырып, ІАҚ көрсетеді);

11) бақылау рәсімдерінің нәтижелері, ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару жүйелерінде анықталған проблемалар, анықталған бұзушылықтар, кемшіліктер, анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі іс-шаралар туралы деректерді қамтитын бірыңғай базаны және/немесе ақпараттық жүйені жүргізуді қамтамасыз етеді;

12) атқарушы органға ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару процестерін жетілдіру мәселелері бойынша консультациялар береді. Консультациялық қызметтер ІАҚ басқарушылық шешімдер қабылдауды қоспағанда, ІАҚ тәуелсіздігі мен объективтілігін сақтай отырып, бақылау рәсімдерінің нәтижелері негізінде ІАҚ көрсетіледі;

13) ерекше жағдайларда Аудит комитетінің және/немесе Директорлар кеңесінің және/немесе Холдингтің тапсырмасы бойынша Қоғам қызметінің жекелеген аспектілеріне тақырыптық ішкі аудитті жүзеге асырады, сондай-ақ қызметтік тексерулерге, арнайы тексерулерге қатысады;

14) Атқарушы орган мүшелері қызметінің негізгі көрсеткіштерінің нақты мәндерінің дұрыстығын растайды;

15) ІАҚ қызметкерлерін тұрақты кәсіптік оқыту және олардың біліктілігін арттыру

жөнінде шаралар қабылдайды;

16) ІАҚ қызметін стандарттар мен Холдингтің талаптарына сәйкес регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды әзірлейді;

17) ІАҚ құзыреті шегінде өзге де функцияларды жүзеге асырады.

5-тарау. ІАҚ міндеттері

21. ІАҚ міндетті:

1) ІАҚ міндеттері мен функцияларын уақтылы және тиісті деңгейде орындау;

2) аудиттелетін бизнес-процестер, жүйелер мен құжаттар туралы ақпаратты жинау, бағалау, талқылау және беру кезінде жұмысқа кәсіби көзқарас таныту;

3) өткізілген аудит нәтижелері бойынша іс-шараларды (түзету қадамдарын) әзірлеуде қоғам басшыларына көмек көрсету, сондай-ақ осы іс-шараларды орындаудағы прогресті қадағалау;

4) ішкі аудитті жүзеге асыру және/немесе ІАҚ қызметін қамтамасыз ету мәселелері бойынша Қоғамның бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасау;

5) қажет болған және/немесе мүмкін болған кезде күш-жігердің қайталануын болдырмау және аудитке жұмсалатын шығындарды азайту мақсатында өз қызметін қоғамның және Комплаенс-қызметтің сыртқы аудиторының қызметімен үйлестіру;

6) алаяқтықты тергеуге жәрдемдесу және тергеу нәтижелері туралы Директорлар кеңесіне хабарлау;

7) Аудит комитетінің және/немесе Директорлар кеңесінің және/немесе Холдингтің сұрау салуы, тапсырмасы бойынша басқа тапсырмаларды орындау және басқа жобаларға қатысу;

8) Ішкі аудиттің сапасын қамтамасыз ету және арттыру бағдарламасы шеңберінде мерзімді өзін-өзі бағалауды жүргізу.

22. ІАҚ адалдық, объективтілік, құпиялылық және кәсіби құзыреттілік қағидаттарына негізделген қызметті жүзеге асыруы тиіс.

ІАҚ қызметкерлері өз жұмысында бейтарап және бейтарап болуы керек және мүдделер қақтығысын болдырмауы керек.

23. ІАҚ қызметкерлері өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті (ұжымдық) білім мен дағдыларға ие болуы керек, соның ішінде алаяқтық қаупін және ұйымның осы тәуекелді қалай басқаратынын бағалау үшін жеткілікті білімі болуы керек, кәсіби білімдерін үнемі жетілдіріп отыруы керек.

24. ІАҚ қызметін жоспарлау және есептілікті ұсыну шарттары мен тәртібі осы Ережеде және Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін басқа да ішкі нормативтік құжаттарда белгіленеді.

6-тарау. ІАҚ құқықтары

25. Негізгі міндеттері мен функцияларының орындалуын қамтамасыз ету үшін ІАҚ құқылы:

1) Қоғамның қызметі туралы кез келген активтерге, барлық құжаттарға, бухгалтерлік жазбаларға және кез келген басқа ақпаратқа, оның ішінде құпия мәліметтерді кедергісіз және толық алу, сондай-ақ деректерді енгізу және түзету құқығынсыз пассивті қарау режимінде ақпараттық дерекқорларға, бағдарламалық жасақтамаға кедергісіз және толық қосылу;

2) аудиторлық тапсырмаларды орындау барысында сұралған кез келген құжаттарды зерделеу және бағалау және осы құжаттарды және/немесе тиісті ақпаратты Аудит комитетінің, Директорлар кеңесінің мүшелеріне жіберу;

3) Холдингтің, Директорлар кеңесінің, Аудит комитетінің және өзге де комитеттердің қарауына шығарылатын материалдарды, оның ішінде құжаттардың жобаларын сұрату және алу, сондай-ақ Қоғамның кез келген органдарының, комитеттерінің, құрылымдық

бөлімшелерінің және жұмыс топтарының кез келген хаттамаларын, құжаттарын алу;

4) қолда бар ресурстар және/немесе бюджет шеңберінде мүмкіндігінше Холдингтің құрылымдық бөлімшелері және/немесе еншілес ұйымдары қызметкерлерінің қажетті көмегін алу;

5) мемлекеттік, қадағалау және уәкілетті органдардың барлық есептерін, Қоғамның қызметін немесе активтерін бағалау жөніндегі сыртқы (тәуелсіз) аудиттің нәтижелері туралы есептерді (хаттарды, басшылыққа ұсынымдарды қоса алғанда), сондай-ақ ұсынымдардың орындалуын мониторингтеу және Қоғамның тәуекелдерін басқару нәтижелері туралы есептерді алу;

6) ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша консультациялар жүргізу, талқылау және/немесе шешу мақсатында Қоғам органдарының немесе олардың комитеттерінің мүшелеріне, Қоғамның кез келген құрылымдық бөлімшесінің қызметкеріне тікелей және кедергісіз қол жеткізуі, сондай-ақ Холдингтің ішкі аудиторларымен, Қоғамның сыртқы аудиторларымен еркін қарым-қатынас жасау мүмкіндігі болуы тиіс;

7) қолданыстағы жүйелерді, процестерді, саясаттарды, құжаттарды, рәсімдерді, қызметті жүргізу әдістерін жақсарту бойынша кез келген ұсыныстарды, аудиторлық тапсырмаларды, жұмыстарды орындау үшін бөгде сарапшыларды тарту туралы ұсыныстарды Директорлар кеңесінің назарына жеткізу, сондай-ақ ішкі аудитті жүргізуге қатысты кез келген мәселелер бойынша олардың қарауына түсініктемелер шығару;

8) алынған ІАҚ деректері, бағалаулары туралы баяндау және бұл ақпаратты аудитке қатысушыларға және/немесе Қоғам органдарына ашу;

9) жүргізілген аудиторлық тапсырманың нәтижелері бойынша аудитке қатысушылар қарауы тиіс ұсыныстар және/немесе ұсынымдар әзірлеу;

10) ІАҚ бюджетін қалыптастыру және Аудит комитетіне пен Директорлар кеңесінің қарауына беру;

11) ІАҚ қызметі мәселелері бойынша Қоғамның бағдарламалары мен жобаларын дайындауға және іске асыруға қатысу, сондай-ақ Қоғам қызметкерлерін оқыту және біліктілігін арттыру бағдарламаларына, ішкі аудиторларды сертифициттау бағдарламаларына қатысу;

12) ұйымдық қызметтегі, ІАҚ штат санындағы, бизнес-процестердегі (операциялардағы, бағдарламалардағы, жоспарлардағы) және жүйелердегі, қоғамның белгілі бір тәуекелдеріндегі және/немесе қолданылатын бақылауларындағы елеулі өзгерістерге байланысты ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарына өзгерістер және / немесе толықтырулар енгізуді ұсыну;

13) Директорлар кеңесіне ІАҚ-тың сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындау, ІАҚ қызметкерлерін тағайындау, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, ІАҚ жұмысының тәртібі, ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу мен сыйақы төлеу мөлшері мен шарттары жөнінде ұсыныстар енгізу;

14) ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша Директорлар кеңесінің және/немесе Аудит комитетінің отырысын шақыруға бастамашылық жасау;

15) Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғамның Жарғысына және осы Ережеге қайшы келмейтін өзге де құқықтарды жүзеге асыру.

26. Егер ІАҚ қызметкерлерінің жекелеген аудиторлық тапсырмаларды орындау үшін жеткілікті (ұжымдық) білімі мен дағдылары болмаған жағдайда, ІАҚ белгіленген тәртіппен ішкі аудитте консультанттарды тартуды және/немесе аутсорсингі (ко-сорсингі) пайдалануды ұйымдастыруға құқылы.

27. ІАҚ Аудит комитетін және/немесе Директорлар кеңесін осындай проблемаларды шешу және/немесе шектеулерді жою мақсатында қойылған міндеттерді, жылдық аудиторлық жоспарды дербес, объективті, тиімді, уақтылы және/немесе толық көлемде орындауға кедергі келтіретін проблемалар, бұзушылықтар және/немесе шектеулер туралы хабардар етеді.

28. ІАҚ Қоғамның еншілес ұйымдары қызметінің аудиті бөлігінде (бар болса) мыналарға өкілетті:

1) қоғамның еншілес ұйымдарының ішкі аудит қызметтері қызметінің ішкі нормативтік құжаттары, жоспарлары мен нәтижелері бойынша ақпарат, оның ішінде Қоғамның еншілес ұйымдарының сыртқы және ішкі аудит нәтижелері бар есептер, ұсынымдардың орындалуын мониторингтеу және олардың қызметіндегі тәуекелді оқиғаларды басқару нәтижелері туралы есептер, сондай-ақ уәкілетті, қадағалау және мемлекеттік органдардың сыртқы тексеру актілері алу;

2) Аудит комитетінің, Директорлар кеңесінің, Холдингінің арнайы тапсырмалары және/немесе жоспарлы міндеттері болған кезде қоғамның еншілес ұйымдарының ішкі аудит қызметтерінің және/немесе өзге де органдарының кез келген құжаттарын сұрату, алу және олармен танысу;

3) қажет болған және ресурстар болған кезде Қоғамның басқа қызметкерлерімен бірлесіп Қоғамның еншілес ұйымдарының қызметін және/немесе құжаттарын бақылау тексерулеріне қатысу.

7-тарау. ІАҚ жауапкершілігі, ІАҚ қызметін шектеу және бағалау

29. ІАҚ Директорлар кеңесі алдында мыналар үшін жауап береді:

1) осы Ережеге, Қоғамның өзге де ішкі құжаттарына сәйкес ІАҚ міндеттері мен функцияларын уақтылы және сапасыз орындағаны үшін;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына, еңбек шарттарына және лауазымдық нұсқаулықтарға сәйкес өз міндеттерін орындамағаны үшін.

30. Директорлар кеңесінің шешімі бойынша жүктелген лауазымдық міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін ІАҚ қызметкерлеріне Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі құжаттарында белгіленген шарттарда және тәртіппен тәртіптік жазалар қолданылады.

31. ІАҚ қызметкерлерінің материалдық жауапкершілігі, келтірілген зиянды немесе залалды өтеу тәртібі (ол болған кезде) Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

32. ІАҚ қызметкерлері осы Ережеге сәйкес ІАҚ қызметімен байланысты емес қоғамдағы функционалдық міндеттерді орындамауға тиіс.

33. ІАҚ қызметкерлері ІАҚ қызметкерлерін бағалаудың бейтараптығына нұқсан келтіретін немесе осындай залал келтіретін кез келген қызметке қатыспауы тиіс.

34. ІАҚ қызметкерлері Қоғам құратын комитеттердің немесе өзге де жұмыс топтарының/комиссиялардың құрамына қол қою құқығымен олардың мүшелері ретінде енгізілмеуге тиіс. Осы жұмыс топтарының/комиссиялардың жұмысында ІАҚ қызметкерлері (Аудит комитетінің/Директорлар кеңесінің келісімі бойынша) дауыс беру құқығынсыз консультанттар (сарапшылар) ретінде ғана тартылуы мүмкін.

35. ІАҚ қызметін бағалау ІАҚ қызметінің ішкі аудит анықтамасына, стандарттар мен Әдеп кодексіне сәйкестігін қамтамасыз ету, сондай-ақ ішкі аудиттің тиімділігі мен нәтижелілігін айқындау және қызметті жетілдіру үшін мүмкіндіктерді анықтау мақсатында жүзеге асырылады.

36. ІАҚ қызметін бағалауды жүргізу тәртібі мен талаптары стандарттардың талаптарын ескере отырып, ішкі нормативтік құжаттарда белгіленеді.

37. ІАҚ Директорлар кеңесіне бекітуге ұсынылатын өз қызметінің тиімділігі мен сапасын тұрақты (ішкі және сыртқы) бағалауды қамтамасыз етеді, бұл ретте:

1) ішкі бағалау (өзін-өзі бағалау) ІАҚ тұрақты негізде (есепті жылдың қорытындысы бойынша) дербес жүргізіледі, оны Директорлар кеңесі ІАҚ қызметінің нәтижелері туралы жылдық есеппен бір мезгілде бекітеді. Сыртқы бағалау жүргізу кезеңінде тиісті кезеңнің қорытындылары бойынша ішкі бағалау жүргізілмейді;

2) сыртқы бағалауды Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен белгіленген тәртіппен таңдалған сыртқы аудитор кемінде бес жылда бір рет жүргізеді, оның нәтижелері Директорлар кеңесінің қарауына ұсынылады.

8-тарау. Жұмысты жоспарлау және ІАҚ есептері

38. ІАҚ жұмысын жоспарлау мыналар арқылы жүзеге асырылады:

1) алдағы жылға арналған ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарын және ішкі аудит бағдарламасын жасау;

2) ІАҚБ бекіткен әрбір жеке аудиторлық тапсырма бойынша аудиторлық тапсырманы, аудиторлық бағдарламаны жасау.

39. Жыл сайын жоспарланатын жылдың алдындағы жылдың 1 желтоқсанынан кешіктірмей, ІАҚ атқарушы органы алдын ала қарағаннан кейін Аудит комитетінің қарауына және Директорлар кеңесінің бекітуіне ІАҚ-ның алдағы жылға арналған Жылдық аудиторлық жоспарын ұсынады. ІАҚ бекітілген жылдық аудиторлық жоспардың орындалуын және осы Ережеде белгіленген мерзімдерде ІАҚ қызметінің нәтижелері туралы мерзімді есептер шеңберінде оның орындалуы туралы есептіліктің ұсынылуын қамтамасыз етеді.

40. ІАҚ жұмыстарының жылдық аудиторлық жоспары қажет болған жағдайда Директорлар кеңесінің шешімі бойынша Аудит комитетінің және/немесе ІАҚ бастамасы бойынша өзгертілуі және толықтырылуы мүмкін.

41. ІАҚ жылдық аудиторлық жоспары және/немесе оған өзгерістер Директорлар кеңесі бекіткеннен кейін Атқарушы органның басшысына Қоғамның қызметі туралы мәлімет және / немесе жоспарлау үшін ұсынылуға тиіс.

42. ІАҚ өз қызметінің нәтижелері бойынша мынадай есептерді қалыптастырады және ұсынады:

1) ІАҚ қызметінің нәтижелері туралы, оның ішінде жұмыстардың жылдық аудиторлық жоспарын орындау жөніндегі мерзімді (тоқсандық/жылдық) есептер;

2) ІАҚ жылдық аудиторлық жұмыс жоспарына сәйкес немесе Директорлар кеңесінің, Аудит комитетінің немесе Холдингтің арнайы тапсырмасы бойынша орындалған әрбір жеке аудиторлық тапсырма бойынша есеп.

43. Әрбір жеке аудиторлық тапсырма бойынша есептер және мерзімді есептер ішкі аудитті ұйымдастыру мәселелерін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес жасалады.

44. Әрбір жеке аудиторлық тапсырма бойынша есептер аудитке қатысушыларға және олардың қызметіне жетекшілік ететін Қоғам басшыларына ұсынылуға тиіс, кейін қарау үшін Басқарма хатшысына / Корпоративтік хатшыға жіберіледі:

1) Атқарушы органның-аудит объектісінің басшысы қол қойғаннан кейін таяудағы отырыста;

2) Аудит комитет - атқарушы орган Басқарманың таяудағы отырысында қарағаннан кейін 5 жұмыс күнінен кешіктірмей (егер атқарушы орган ІАҚ осындай есептерін уақтылы қарамаған жағдайда, есептерді ІАҚ басшысы Атқарушы органның шешімінсіз Аудит комитетінің қарауына шығарады).

45. Процестері аудитке ұшыраған құрылымдық бөлімше қызметкерлерінің заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) болған жағдайды көрсететін әрбір жеке аудиторлық тапсырма бойынша есептер Аудит комитетіне және Директорлар кеңесіне олар жүргізілгеннен кейін бірден ұсынылуы тиіс.

46. Аудит комитеті алдын ала мақұлдағаннан кейін Директорлар кеңесі бекітетін ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару, Корпоративтік басқару және АТ/АҚ аудиті жүйелерінің тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша түзету/алдын алу іс-қимылдарының жоспарларын қоспағанда, аудиторлық тапсырмалардың нәтижелері бойынша түзету/алдын алу іс-қимылдарының жоспарларын атқарушы орган бекітеді және орындауы бойынша бақылайды.

47. Аудитке қатысушылар ІАҚ анықтау/ұсынымдар бойынша орындалған іс-шаралар және/немесе нысандары мен аяқталу мерзімдерін көрсете отырып, ІАҚ нақты қорытындыларына/ұсынымдарына қатысты аудитке қатысушылар қабылдайтын түзету/алдын алу іс-шараларының жоспарларын туралы мәліметтерді қамтитын ІАҚ есебін ұсынуы тиіс.

48. ІАҚ қызметінің нәтижелері туралы мерзімді есептерді кейіннен Директорлар кеңесі бекіте отырып, Аудит комитетіне қарау үшін Корпоративтік хатшыға мынадай мерзімдерде ұсынады:

- 1) тоқсандық-есепті тоқсаннан кейінгі бірінші айдың 15-күніне дейін;
- 2) жылдық-есепті жылдан кейінгі екінші айдың 15-күніне дейін.

49. Аудит комитет алдын ала мақұлдаған және Директорлар кеңесі ІАҚ мерзімді есебін бекіткен жағдайда, осындай қорытындылар және/немесе ұсынымдар бойынша аудитке тиісті тексерілген қатысушылардың қызметіне жетекшілік ететін Қоғам басшылары, жүргізілген аудиттердің нәтижелері бойынша іс-шараларды (түзету іс-қимылдарын) әзірлеуді және орындауды қамтамасыз етуге тиіс (Директорлар кеңесіне есеп ұсынғанға дейін әзірленбеген жағдайда).

50. ІАҚ жүргізілген аудиттердің (ІАҚ, Холдинг, сыртқы аудит және мемлекеттік органдар) нәтижелері бойынша тиісті іс-шаралардың (түзету іс-қимылдарының) жүзеге асырылуына мониторинг жүргізуге тиіс және себебі бұл есеп Аудит комитетіне және Директорлар кеңесіне ұсынылатын мерзімді есептердің бөлігі болып табылатындықтан, ІАҚ қызметінің нәтижелері туралы мерзімді есептер шығарылғанға дейін тоқсан сайын Аудит комитетіне ұсынымдардың орындалу мониторингі бойынша есепті атқарушы органға мәлімет үшін ұсынуы тиіс.

9-тарау. ІАҚ органдармен, комитеттермен және бөлімшелермен өзара іс-қимыл жасау

51. ІАҚБ қарым-қатынасты сақтап, Аудит комитетімен және Директорлар кеңесімен тікелей өзара әрекеттесуі керек.

52. ІАҚ-тың атқарушы органмен өзара қарым-қатынасы тәуелсіздік қағидаты негізінде құрылуы тиіс, өйткені ІАҚ ұйымдық және функционалдық тәуелсіздік деңгейі ІАҚ қызметкерлерінің объективтілігіне тікелей әсер етеді.

53. Атқарушы орган:

1) Қоғамда ішкі аудиттің тиімді ортасын құруға жәрдемдесу, ІАҚ-ның миссиясын, міндеттерін, функциялары мен міндеттерін орындауда, ІАҚ құқықтарын іске асыруда жәрдемдесу;

2) Директорлар кеңесінің шешімі бойынша белгіленген тәртіппен ішкі аудит саласында аутсорсингті (ко-сорсингті) пайдалануды қамтамасыз ету;

3) жүргізілген аудиттердің нәтижелері бойынша, оның ішінде ІАҚ ұсынымдарын орындамағаны немесе уақтылы орындамағаны үшін аудит процесіне қатысушылардың дербес жауапкершілігін айқындау арқылы түзету/алдын алу іс-қимылдары жоспарларының орындалуы туралы есептілікті уақтылы әзірлеуді, бекітуді, бақылауды және ұсынуды қамтамасыз ету;

4) Директорлар кеңесі бекіткен, Аудит комитеті алдын ала мақұлдаған ІАҚ қызметкерлерін бейіндік бағдарламалар мен сертификаттар, іссапарлар бойынша оқытуға байланысты шығындарды Қоғамның бюджетіне қосуды қамтамасыз ету;

5) ІАҚ әкімшілік (ұйымдық-техникалық) қамтамасыз етуді жүзеге асыру.

54. ІАҚ-ның Қоғам бөлімшелерімен өзара іс-қимылы іскерлік және сенімді ынтымақтастық, өзара сыпайылық және жұмыстағы дұрыстық негізінде құрылады.

55. Қоғам бөлімшелерінің қызметкерлері ІАҚ-тың өз міндеттерін, функцияларын, міндеттері мен құқықтарын жүзеге асыруына жәрдемдесуге міндетті, бұл, басқалармен қатар:

1) ІАҚ-тың аудиторлық тексерулерін, міндеттері мен функцияларын жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен барлық ақпаратты жедел ұсынумен;

2) аудит және консультациялар барысында анықталған фактілер мен олардың себептерін объективті және жедел талқылаумен;

3) туындаған мәселелер мен проблемаларды бірлесіп шешумен;

4) олардың қызметінің жекелеген аспектілері және ІАҚ мәселелері бойынша түзету/алдын алу іс-қимылдарының жазбаша түсіндірмелерін және/немесе жоспарларын ұсынумен сипатталатын міндеттер.

56. Негізгі міндеттері тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік даму болып табылатын қоғамның бөлімшелері ІАҚ-ны есепті айда іске асырылған тәуекелдер туралы, күмәнді сипаттағы операциялар не есепті айдың мәмілелері туралы, жүргізілген тексерулер, корпоративтік оқиғалар және корпоративтік дамудың өзге де мәселелері туралы хабардар етуге міндетті.

10-тарау. Қорытынды ережелер

57. . Осы Ережеге өзгерістер мен толықтырулар ІАҚБ және/немесе Аудит комитетінің және/немесе Холдингтің бастамасы бойынша Директорлар кеңесінің шешімімен енгізілуі мүмкін.

58. Қоғамда ішкі аудитті жүзеге асырудың өзге де егжей-тегжейлі шарттары мен тәртібі (ІАҚ құжаттарының стандарттық рәсімдері, әдістемелері мен нысандары) Директорлар кеңесі бекітетін ішкі аудитті ұйымдастыру жөніндегі тиісті қағидалармен айқындалады.

Лауазымдық нұсқаулық Ішкі аудит қызметінің басшысы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ (бұдан әрі – Қоғам) ішкі аудит қызметі басшысының осы лауазымдық нұсқаулығы Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғамның Жарғысына, Ішкі аудит қызметі туралы ережеге және Қоғамның өзге де ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Ішкі аудит қызметінің басшысы (бұдан әрі -ІАҚБ) Қоғамның ішкі құжатына сәйкес конкурстық іріктеу негізінде қызметке тағайындалады және Аудит комитетінің ұсынымы бойынша Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен қызметтен мерзімінен бұрын босатылады.

3. ІАҚБ өзінің кәсіби қызметінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, ІАҚ туралы ережені, Қоғамның өзге де ішкі құжаттарын, лауазымдық нұсқаулықты және ішкі аудиттің кәсіби практикасының халықаралық негіздерін (бұдан әрі – ІАҚПХН) басшылыққа алуға тиіс.

2-тарау. Біліктілік талаптары

4. ІАҚБ:

1) бухгалтерлік есеп және аудит, және/немесе қаржы және/немесе экономика және/немесе құқық салаларындағы жоғары кәсіптік білімі бар;

2) (ішкі) аудит және/немесе бақылау және/немесе қаржы саласындағы жұмыс тәжірибесі-кемінде бес жыл, оның ішінде квазимемлекеттік сектор субъектілері және/немесе лицензияланған қаржы ұйымдары болып табылатын ұйымдарда не Қазақстан Республикасының мемлекеттік бақылаушы немесе қадағалау органдарында кемінде үш жыл;

3) бақылау немесе қаржы саласындағы басшылық лауазымдағы жұмыс тәжірибесі-кемінде бес жыл;

4) ІАҚПХН, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарын, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау негіздерін білу;

5) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін білу тиіс, оның ішінде аудиторлық қызмет, бухгалтерлік есеп, салық салу, акционерлік қоғамдар, еңбек, мемлекеттік мүлік, индустриялық-инновациялық қызмет және қаржы мәселелері бойынша;

6) мемлекеттік тілді және ағылшын тілін білу (білгені басымдық ретінде қабылданады);

7) Ішкі аудиторлар институтының мынадай сертификаттарының бірі: CIA (Certified Internal Auditor); QIAL (Qualification in Internal Audit Leadership), CCSA (Certification in Control Self-Assessment), CFSA (Certified Financial Services Auditor), CGAP (Certified certification in risk management Assurance), CRMA (Certification in risk management Assurance) немесе немесе мемлекеттік аудитордың біліктілігі немесе кем дегенде IAP (Internal Audit Practitioner) немесе DipCPA (Сертификатталған қаржы менеджерлері институты (Ұлыбритания) шығарған).

Бұл ретте CIA (Certified Internal Auditor) сертификаты бар үміткерге артықшылық беріледі;

8) аудит, тәуекелдерді басқару және бақылау/қаржы/құқық/АТ/АҚ және т. б. саласында өзге де кәсіби сертификаттардың болғаны жөн.

5. ІАҚБ лауазымына мынадай тұлғаны тағайындауға жол берілмейді:

1) соңғы үш жыл ішінде Қоғамның және/немесе оның еншілес ұйымының құрылымдық бөлімшесінің басшысы және/немесе басшы қызметкері болып табылатын тұлғалар;

2) экономикалық қызмет саласында жасалған қылмыстар, мемлекеттік қызмет немесе мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы сыбайлас жемқорлық және өзге де қылмыстар, мемлекеттің конституциялық құрылысы мен қауіпсіздігінің негіздеріне қарсы қылмыстар үшін алынбаған немесе заңдарда белгіленген тәртіппен өтелмеген соттылығы бар адамдар.

3-тарау. Лауазымдық міндеттері

6. ІАҚБ мынадай функцияларды орындайды:

1) ІАҚ қызметіне басшылықты жүзеге асыру;

2) ІАҚ жұмысын ұйымдастыруды, сондай-ақ ІАҚ туралы Ережеге сәйкес ІАҚ-ға жүктелген міндеттер мен функцияларды орындауды қамтамасыз ету;

3) Ішкі аудит және/немесе ІАҚ қызметі мәселелері бойынша ішкі құжаттарды әзірлеуді қамтамасыз ету, сондай-ақ оларды мерзімді талдау және жаңарту;

4) ІАҚ міндеттері мен функцияларының өзектілігін оның мақсаттарына қол жеткізу үшін мерзімді бағалауды жүзеге асыру;

5) ІАҚ қызметіне тән тәуекелдерді бағалау және оларды басқару;

6) ІАҚ қызметінде Қоғамның Директорлар кеңесі бекіткен ішкі аудиттің бірыңғай базалық қағидаттары мен рәсімдерін қолдануды қамтамасыз ету;

7) ІАҚПХН сақталуын қамтамасыз ету;

8) ІАҚ жұмысында құпиялылықтың тиісті деңгейін қамтамасыз ету;

9) ішкі аудитті жүргізудің белгіленген тәртібіне сәйкес ІАҚ қызметін жоспарлау және ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарының орындалуын бақылау;

10) ішкі аудитті жүргізудің белгіленген тәртібіне және Ережеге сәйкес Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің және/немесе бизнес-процестерінің жоспарлы және жоспардан тыс ішкі аудитін ұйымдастыру, оған қатысу және жүзеге асырылуын бақылау;

11) аудиторлық тапсырмаларды орындауға қатысатын және жауапты ІАҚ жұмыскерлері мен жұмыс көлемін айқындау;

12) аудиторлық тапсырмаларды әзірлеуді және бекітуді қамтамасыз ету;

13) аудиторлық анықтаулардың тиісті құжатталуын қамтамасыз етуді, тексеру нәтижелері бойынша қорытындыларды ресімдеуді, тексеру барысында анықталған барлық елеулі фактілер мен кемшіліктерді көрсетуді, негізделген ұсынымдарды әзірлеуді бақылау;

14) Қоғам қызметінің барлық аспектілері бойынша ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару жүйелерінің тиімділігін бағалауды жүзеге асыру;

15) аудиторлық тапсырмаларды ұйымдастыруға, өткізуге және нәтижелеріне байланысты мәселелер бойынша Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің басшылығымен және атқарушы органымен өзара іс-қимыл жасау;

16) Қоғамның қаржылық есептілігінің аудиті бойынша сыртқы аудиторлардың есептерінің жобаларын қарауға қатысу;

17) Қоғамның құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлері ішкі және сыртқы аудиттің, сондай-ақ өзге де қадағалау органдары тарапынан тексерулердің нәтижелері бойынша ұсынымдарды, талаптарды орындау мақсатында Қоғам жоспарлайтын және/немесе жүзеге асыратын іс-шаралардың мониторингі;

18) Аудит комитетіне, Қоғамның Директорлар кеңесіне есептер мен өзге де ақпараттар ұсынууды қамтамасыз ету;

19) мүдделер қақтығысының туындауына жол бермеу, сондай-ақ жұмыс тәжірибесімен алмасуды қамтамасыз ету мақсатында ІАҚ қызметкерлерінің міндеттерін ротациялаудың орындылығына қарай жүргізу;

20) ІАҚ қызметкерлерінің кәсіби біліктілігін арттыру жөнінде шаралар қабылдау;

21) ІАҚ қызметінің тиімділігіне ішкі және сыртқы бағалау жүргізуді қамтамасыз ету;

22) Аудит комитетінің, Директорлар кеңесінің мүшелерімен, сыртқы аудиторлармен консультацияларға, талқылауларға, сондай-ақ ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша Директорлар кеңесінің және/немесе Аудит комитетінің отырысын шақыруға бастамашылық жасау;

23) Аудит комитетіне, Директорлар кеңесіне ІАҚ-тың сандық құрамын айқындау, ІАҚ қызметкерлерінің өкілеттік мерзімі мен тағайындаулары/орын ауыстырулары, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, ІАҚ жұмысының шарттары мен тәртібі, ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің, сыйақы берудің және өтемақы төлемдерінің мөлшері мен шарттары, ІАҚ-ты ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар енгізу;

24) Ішкі аудит, сондай-ақ ұсынылған консультациялық қызметтер негізінде қабылданған басқарушылық шешімдер үшін ІАҚ жауапкершілігін қабылдауды болдырмайтын корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау процестерін жетілдіру мәселелері бойынша консультация беру;

25) ІАҚ құзыреті шегінде заңды және жеке тұлғалардың, мемлекеттік органдардың хаттары мен басқа да өтініштерін қарауды қамтамасыз ету;

26) қызметтік тергеп-тексерулерге қатысу, ІАҚ туралы ережеде белгіленген тәртіппен арнайы тексерулер жүргізу;

27) жаңа өнімдерді немесе қызметтерді енгізу және осыған байланысты Қоғамның қосымша тәуекелдерін бағалау туралы мәселелерді талқылауға қатысу

28) ішкі аудит және тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша халықаралық тәжірибені, сондай-ақ заңнамалық, реттеушілік, талдамалық құжаттарды, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарындағы өзгерістерді зерделеу арқылы біліктілікті арттыру;

29) ІАҚ құзыретіне кіретін барлық мәселелер бойынша шешімдер қабылдау және Қоғамның Аудит комитеті және/немесе Директорлар кеңесі ІАҚ-ға жүктеген өзге де міндеттерді орындау.

4-тарау. Құқықтар мен өкілеттіктер

7. ІАҚБ мынадай құқықтары мен өкілеттіктері бар:

ІАҚ құзыретіне кіретін мәселелер бойынша Директорлар кеңесінің және/немесе Аудит комитетінің отырысын шақыруға бастамашылық жасау;

2) Директорлар кеңесінің мүшелерімен, атқарушы орган мүшелерімен, Қоғамның өзге де қызметкерлерімен және сыртқы аудиторлармен, Қоғам консультанттарымен тікелей және өз бастамасы бойынша коммуникация;

3) ІАҚ жұмысын жетілдіру, жұмыс әдістерін жақсарту жөнінде ұсыныстар енгізу;

4) Қоғамның Директорлар кеңесіне ІАҚ қызметкерлерінің сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындау, ІАҚ қызметкерлерін тағайындау/ауыстыру, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату жөнінде, ІАҚ қызметкерлерін көтермелеу және оларға жаза қолдану туралы, ІАҚ жұмысының тәртібі, ІАҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу, сыйақы және өтемақы төлемдерінің мөлшері мен шарттары, ІАҚ ұйымдық-техникалық қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар енгізу;

5) тексерілетін құрылымдық бөлімшенің қызметіне байланысты, оның ішінде коммерциялық немесе өзге де құпиялары бар немесе құпиялылық режимі бар барлық қажетті құжаттарға қол жеткізу;

6) ІАҚ құзыретіне жататын міндеттерді қою, жауапты қызметкерлерді айқындау және ІАҚ қызметкерлерінің қойылған міндеттерді орындауын талап ету;

7) ІАҚ объективтілігі мен тәуелсіздігі қағидаттарын бұзу қаупі болған жағдайда, олар Қазақстан Республикасының заңнамасына немесе Қоғамның ішкі саясатына сәйкес келмеген жағдайда, қаралатын мәселелерді шешудің дәлелді бас тартуы және/немесе заңды тәртібі

туралы ұсыныстар берілуі мүмкін болған жағдайда, ішкі және басқа құжаттарды қараудан, келісуден бас тарту;

8) Қоғамның ішкі актілерін және/немесе Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзатын Әдеп кодексіне, жалпы қабылданған әдеп нормаларына сәйкес келмейтін құқыққа қарсы іс-әрекеттер немесе іс-әрекеттер жасаудан бас тарту;

9) Директорлар кеңесі және Аудит комитет бекітуге жататын ішкі құжаттарға жатпайтын ішкі аудит және/немесе ІАҚ қызметі мәселелері бойынша ішкі құжаттарды бекіту;

10) Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген өзге де құқықтар.

5-тарау. Жауапкершілік

37. ІАҚБ мыналар үшін жауапты болады:

1) осы лауазымдық нұсқаулықта және еңбек шартында көзделген өз міндеттерін адал атқару;

2) ІАҚ және оның қызметкерлерінің қызметін реттейтін Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, қоғамның ішкі құжаттарының талаптарын орындау;

3) ІАҚПХН қағидаттары мен талаптарын сақтау;

4) аудиторлық тапсырмаларды сапалы орындау және консультациялық қызметтерді, сондай-ақ Холдингтің және/немесе Директорлар кеңесінің және/немесе Аудит комитетінің жекелеген тапсырмаларын толық көлемде және белгіленген мерзімде ұсыну;

5) аудит жүргізу кезеңінде орын алған ІАҚ қызметіне әсер ететін ішкі аудиторлардың Әдеп кодексіне және ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына (бар болса) сәйкес келмеу фактісі және оның салдары туралы уақтылы хабардар ету.

6) жұмыста тиісті құпиялылықты және банктік, қызметтік және/немесе коммерциялық құпияның сақталуын қамтамасыз ету;

7) Қоғамға материалдық немесе өзге де залал келтіру;

8) еңбек тәртібін сақтау.

6-тарау. Өзара алмастыру

9. ІАҚБ және ІАҚ қызметкері сырқаттану, іссапарда немесе демалыста болу себептері бойынша, сондай-ақ өзге де себептер бойынша олардың біреуі уақытша болмаған кезеңде өзара алмастыру қағидаты бойынша қызметті жүзеге асырады.

Лауазымдық нұсқаулық Ішкі аудит қызметінің бас аудиторы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ (бұдан әрі – Қоғам) ішкі аудит қызметі басшысының осы лауазымдық нұсқаулығы Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғамның Жарғысына, Ішкі аудит қызметі туралы ережеге және Қоғамның өзге де ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Ішкі аудит қызметінің бас аудиторы (бұдан әрі – Бас аудитор) **Қоғамның ішкі құжатына сәйкес конкурстық іріктеу негізінде** лауазымға тағайындалады және Аудит комитетінің ұсынымы (ұсынымы) бойынша Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен лауазымнан мерзімінен бұрын босатылады.

Бас аудитор ІАҚ басшысына (бұдан әрі – ІАҚБ) басшысына, Аудит комитетіне және Қоғамның Директорлар кеңесіне тікелей бағынады.

3. ІАҚБ өзінің кәсіби қызметінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, ІАҚ туралы ережені, Қоғамның өзге де ішкі құжаттарын, лауазымдық нұсқаулықты және ішкі аудиттің кәсіби практикасының халықаралық негіздерін (бұдан әрі – ІАҚПХН) басшылыққа алуға тиіс.

2-тарау. Біліктілік талаптары

4. Бас аудитор болуы керек:

1) бухгалтерлік есеп және аудит және/немесе қаржы және/немесе экономика және/немесе ақпараттық технологиялар/ақпараттық қауіпсіздік және/немесе құқық саласындағы жоғары білім;

2) аудит және/немесе бақылау және/немесе бухгалтерлік есеп және/немесе қаржы және/немесе ақпараттық технологиялар/ақпараттық қауіпсіздік немесе ақпараттық технологиялар аудиті, ақпараттық қауіпсіздік және/немесе құқық саласындағы жұмыс тәжірибесі-кемінде үш жыл;

3) ІАҚПХН, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау негіздері және/немесе АТ /АҚ COBIT (information and related Technology үшін Control Objectives)/ISO / IEC (Information security management systems) басқарудың халықаралық стандарттары;

4) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, оның ішінде аудиторлық қызмет, акционерлік қоғамдар, бухгалтерлік есеп және салық салу мәселелері бойынша;

5) ішкі аудит, **тәуекелдерді басқару** және/немесе есепке алу және қаржылық менеджмент және/немесе АТ/АҚ **немесе кем дегенде IAP (Internal Audit Practitioner)** саласында **кәсіби** сертификаттың және/немесе біліктіліктің болуы;

6) мемлекеттік тілді және ағылшын тілін білу (жақсырақ);

5. Бас аудитор лауазымына мынадай тұлғаны тағайындауға жол берілмейді:

1) соңғы үш жыл ішінде Қоғамның және/немесе оның еншілес ұйымының құрылымдық бөлімшесінің басшысы және/немесе басшы қызметкері болып табылатын тұлғалар;

2) экономикалық қызмет саласында жасалған қылмыстар, мемлекеттік қызмет немесе мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы сыбайлас жемқорлық және өзге де қылмыстар, мемлекеттің конституциялық құрылысы мен қауіпсіздігінің негіздеріне қарсы қылмыстар үшін алынбаған немесе заңдарда белгіленген тәртіппен өтелмеген соттылығы бар адамдар.

3-тарау. Лауазымдық міндеттері

6. Бас аудитор мынадай функцияларды орындайды:

- 1) ІАҚ жұмысына, сондай-ақ ІАҚ туралы Ережеге сәйкес ІАҚ-ға жүктелген міндеттер мен функцияларды орындауға қатысу;
- 2) Ішкі аудит мәселелерін реттейтін Қоғамның ішкі құжаттарын әзірлеуге қатысу, сондай-ақ оларды мерзімді жаңарту;
- 3) ІАҚ қызметінде Қоғамның Директорлар кеңесі бекіткен (ұсынған) ішкі аудиттің бірыңғай базалық қағидаттары мен рәсімдерін қолдану;
- 4) ІАҚПХН сақтау;
- 5) жұмыста құпиялылық пен құпиялылықтың тиісті деңгейін қамтамасыз ету;
- 6) ІАҚ қызметіне тән тәуекелдерді басқару бойынша ұсыныстарды анықтау, бағалау және ІАҚБ қарауына ұсыну;
- 7) ішкі аудитті жүргізудің белгіленген тәртібіне сәйкес ІАҚ қызметін жоспарлауға қатысу және ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарын орындауға қатысу;
- 8) аудиторлық тапсырмалар мен бағдарламаларды әзірлеу;
- 9) ішкі аудитті жүргізудің белгіленген тәртібіне және ІАҚ туралы Ережеге сәйкес Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің және/немесе бизнес-процестерінің жоспарлы және жоспардан тыс ішкі аудитін жүзеге асыруға қатысу;
- 10) ішкі аудит нәтижелері бойынша есепті (анықтаманы) дайындау үшін жиынтық ақпаратты талдау;
- 11) күмәнді мәмілелер, сондай-ақ жымқыру және теріс пайдалану салдарынан Қоғамға келтірілген залалдар туралы келіп түскен ақпаратты талдау;
- 12) аудиторлық анықтауларды тиісті құжаттауды қамтамасыз ету, тексеру нәтижелері бойынша қорытындыларды ресімдеу, тексеру барысында анықталған барлық елеулі фактілер мен кемшіліктерді көрсету, негізделген ұсынымдарды әзірлеу;
- 13) Қоғам қызметінің барлық аспектілері бойынша ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару жүйелерінің тиімділігін бағалауды жүзеге асыру;
- 14) Қоғамның қаржылық есептілігінің аудиті бойынша сыртқы аудиторлардың есептерінің жобаларын қарауға қатысу;
- 15) Қоғамның құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлері ішкі және сыртқы аудиттің, сондай-ақ өзге де қадағалау органдары тарапынан тексерулердің нәтижелері бойынша ұсынымдарды, талаптарды орындау мақсатында Қоғам жоспарлайтын және/немесе жүзеге асыратын іс-шаралардың мониторингі;
- 16) Аудит комитетіне, Директорлар кеңесіне ұсыну үшін ақпарат дайындау;
- 17) қызметкердің тиімділік карталарын (қызмет көрсеткіштерін) ІАҚБ сапалы және уақтылы дайындауды және ұсынуды қамтамасыз ету;
- 18) Ішкі аудит, сондай-ақ ұсынылған консультациялық қызметтер негізінде қабылданған басқарушылық шешімдер үшін ІАҚ жауапкершілігін қабылдауды болдырмайтын корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау процестерін жетілдіру мәселелері бойынша консультация беру;
- 19) қызметтік тергеп-тексерулерге қатысу, ІАҚ туралы ережеде белгіленген тәртіппен арнайы тексерулер жүргізу;
- 20) өзінің лауазымдық міндеттерін тиімді атқару үшін, оның ішінде ішкі аудит және тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша халықаралық тәжірибені, сондай-ақ заңнамалық, реттеушілік, Талдамалық құжаттарды, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарындағы өзгерістерді зерделеу және Қоғамның ішкі рәсімдері мен құжаттарына өзгерістер енгізу жөнінде тиісті ұсыныстар шығару арқылы өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттыру;
- 21) ІАҚ қызметін сипаттау бөлігінде әдіснамалық сипаттағы ішкі құжаттарды әзірлеу және келісуге қатысу және оларды ІАҚ қызметіне практикалық енгізу;

22) функционалдық міндеттерді іске асыру барысында ІАҚ қызметін сипаттайтын сауалнамаларды, аудит тесттерін, аудит жүргізуге арналған басқа да материалдарды, сондай-ақ ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу;

23) лауазымдық міндеттеріне сәйкес ІАҚБ тапсырмасы бойынша өзге де міндеттерді орындау.

4-тарау. Құқықтар мен өкілеттіктер

7. Бас аудитордың мынадай құқықтары мен өкілеттіктері бар:

1) жұмысты жетілдіру, ІАҚБ жұмыс әдістерін жақсарту жөнінде ұсыныстар енгізу;

2) ІАҚ объективтілігі мен тәуелсіздігі қағидаттарын бұзу қаупі болған жағдайда, олар Қазақстан Республикасының заңнамасына немесе Қоғамның ішкі саясатына сәйкес келмеген жағдайда, қаралатын мәселелерді шешудің дәлелді бас тартуы және/немесе заңды тәртібі туралы ұсыныстар берілуі мүмкін болған жағдайда, ішкі және басқа құжаттарды қараудан, келісуден бас тарту;

3) Қоғамның ішкі актілерін және/немесе Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзатын Әдеп кодексіне, жалпы қабылданған әдеп нормаларына сәйкес келмейтін құқыққа қарсы іс-әрекеттер немесе іс-әрекеттер жасаудан бас тарту;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген өзге де құқықтар.

8. Аудиторлық тапсырманы жүзеге асыру шеңберінде аудитордың мынадай құқығы бар:

1) Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінде қажетті ақпаратты, оның ішінде коммерциялық немесе өзге де құпияларды қамтитын немесе құпиялылық режимі бар ақпаратты талап ету және алу;

2) Қоғамның құндылықтарын, қатаң есептілік бланкілерін, қоймалардағы материалдарын, негізгі құралдары мен өзге де активтерін қарап-тексеруді және тексеруді жүргізу;

3) берілген қарызды қамтамасыз ету үшін Қоғам қабылдаған мүліктің бар-жоғын, оның ішінде сол жерге шығу жолымен қарап-тексеруді және тексеруді жүргізу;

4) үшінші тұлғалармен жасалған шарттардың түпнұсқаларына, құқық белгілейтін құжаттарға және Қоғамның өзге де құжаттарына, Қоғамның ақпараттық жүйесіне, Қоғамның қоймаларына, сақтау орындарына және серверлік орынжайларына кіруге рұқсат алу;

5) Қоғамда сыртқы мемлекеттік және мемлекеттік емес органдар жүргізген тексеру материалдарына қол жеткізу;

6) лизингтегі активтерді, сатуға арналған активтерді және заңды және жеке тұлғаларға берілетін өзге де активтерді тексеру;

7) кез келген операцияны есепке алу мен жүргізудің мәні мен ерекшеліктеріне қатысты Қоғам пайдаланатын кез келген ақпараттық жүйелерден, төлем жүйелері мен қауіпсіздік жүйелерінен қажетті түсіндірмелерді (жазбаша немесе ауызша), таратып жазылған мәселелерді, сондай-ақ деректерді сұрату және алу;

8) Қоғам жүзеге асыратын іс-әрекеттер мен операциялардың Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы үкім шығару;

9) Қоғамның барлық құжаттарын (қағаз түрінде де, электрондық жеткізгіште де), оның ішінде Қоғамның ішкі саясатын, стратегиясын, шешімдер қабылдау, мәмілелер жасау рәсімдерін, бухгалтерлік есепті жүргізу және қаржылық есептілікті дайындау стандарттарын айқындайтын атқарушы органның, Директорлар кеңесінің және қоғамның басқа да органдарының шешімдерін, сондай-ақ оның филиалдарының, өкілдіктерінің және еншілес (өзге де тәуелді) ұйымдарын қоса алғанда, Қоғам жүргізетін операциялардың барлық түрлерін пайдалануға рұқсаты болуы тиіс;

10) тексеру кезеңінде олардағы құндылықтар мен құжаттардың сақталуын қамтамасыз ету қажет болған жағдайда Қоғамның тексерілетін құрылымдық бөлімшелерінің қоймасына, мұрағатына және басқа да қызметтік орынжайларына (сақтау орындарына) мөр басу;

11) егер тексеру барысында жалғандықтар, жалғандықтар немесе өзге де теріс қылықтар анықталса, жекелеген құжаттарды (алып қою актісі мен алынған құжаттардың көшірмелерін істерде қалдыра отырып) алып қою;

12) тексеруге жататын кез келген құжаттардың, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің көшірмелерін алу.

5-тарау. Жауапкершілік

9. Бас аудитор мыналарға жауапты:

- 1) еңбек шартында және осы Нұсқаулықта көзделген өз міндеттерін адал атқару;
- 2) ІАҚ және оның қызметкерлерінің қызметін реттейтін Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, қоғамның ішкі құжаттарының талаптарын орындау;
- 3) ІАҚПХН қағидаттары мен талаптарын сақтау;
- 4) аудиторлық тапсырмаларды сапалы орындау және консультациялық қызметтерді, сондай-ақ Холдингтің, Директорлар кеңесінің, Аудит комитетінің және/немесе ІАҚБ жекелеген тапсырмаларын толық көлемде және белгіленген мерзімде ұсыну;
- 5) жұмыста тиісті құпиялылықты және банктік, қызметтік және/немесе коммерциялық құпияның сақталуын қамтамасыз ету;
- 6) аудит жүргізу процесінде қол жеткізу берілген құжаттардың сақталуын қамтамасыз ету;
- 7) Қоғамға материалдық немесе өзге де залал келтіру;
- 8) еңбек тәртібін сақтау.

6-тарау. Өзара алмастыру

10. ІАҚБ және бас аудитор сырқаттану, іссапарда немесе демалыста болу себептері бойынша, сондай-ақ өзге де себептер бойынша олардың біреуі уақытша болмаған кезеңде өзара алмастыру қағидаты бойынша қызметті жүзеге асырады.